PART 7

SİNEM HAYAL, MELODİ NUR YAMAN

Legal Analysis of the Current Problems Which May Arise in the Healthcare Field Due to Internet

İnternet Dolayısıyla Sağlık Alanında Oluşabilecek Güncel Sorunların Hukuki Çözümlenmesi

ABSTRACT
As in all areas of law, the internet field is closely associated with the healthcare regulations. This article adresses the legal context of healthcare advertisements largely contained on the internet, how personal health data should be protected on the internet and the relevant regulations. Furthermore, in the narrower scope, healthcare field breaches through advertising which occur on the internet are referred to; nevertheless, it has been found also necessary to refer to the general prohibitions on advertisement and promotion whether on the internet or not.

KEYWORDS: Health law, legislation on the advertisement, protection of personal health data, legislation on the internet

ÖZET
İnternet ortamı, hukukun her alanında olduğu gibi sağlık düzenlemeleriyle de yakından ilgilidir. Bu makalede, internette geniş ölçüde yer alan sağlık reklamlarının hukuktaki yeri, kişisel sağlık verilerinin internet ortamında nasıl korunması gerektiği ve mevzuatın bu konudaki düzenlemeleri ele alınmıştır. Bunlara ek olarak, reklam yoluyla sağlık alanında yapılan ihlallerden, sadece internet ortamında vukuu bulanlara daha dar bir kapsamda değinilmeye çalışılmış; ancak bu yapılırken sağlık alanında genel reklam ve tanıtım yasaklarına, internette yer alsın ya da almasın, değinilmesine gerek görülmüştür.

ANAHTAR KELİMELER: Sağlık hukuku, reklamla ilgili mevzuat, kişisel sağlık verilerinin korunması, internet ile ilgili mevzuat

I. INTRODUCTION

THE CONCEPT OF E-HEALTH ENABLES HEALTH-RELATED data to be stored through processing by use of electronic automation systems, instead of paper recording. Issues regarding general health in the electronic field are usually encountered on the internet. One of the the most common and current issues related to the health sector on the internet is the protection of personal health data of individuals and advertising. Accordingly, this article consists of two main titles. The first title contains the advertisements on the internet which are associated with the health sector. It should be indicated that advertising related to healthcare field is subject to several limitations under the Turkish legislation, whereas the rules regarding internet advertising on healthcare sector is not stipulated thoroughly in the legislation. Nevertheless, the provisions pertaining to healthcare advertising should be considered by means of covering internet ads. The second title includes protection of health data on the internet. Therefore the concept of personal data and personal health data are defined. The provisions which apply to processing of personal health data, the precautions taken to protect personal health data on the internet and the relevant legislation are explained throughout the article.

II. HEALTHCARE ADVERTISING ON THE INTERNET

A. Definition of Advertisement and The Legal Ground

Advertising, which is essentially a medium of communication for promoting goods and services, functions as a bridge between the producer and the consumer, and thus is one of the most significant tools for promoting goods and services.[1]

In our legislation, the regulation at law degree relevant to advertisement is set forth in Article 61 of the Law on the Protection of Consumers (**"LPC"**).[2] That article prohibits surreptitious advertising and advertisements that are deceptive, misleading, misusing experience and information deficiencies or endangering to the life and property security of the consumer as well as others which disturb public health and abuse patients, seniors, children and disabled persons.

I. GİRİŞ

E-SAĞLIK KAVRAMI, SAĞLIKLA İLGİLİ VERİLERİN, KÂĞIT üzerine kaydedilerek muhafaza edilmesi yerine elektronik otomasyon sistemlerine işlenmesi anlamına gelmektedir. Elektronik alanda sağlıkla ilgili sorunlarla, genel olarak internet ortamında karşılaşılmaktadır. İnternet ortamında sağlık sektörüyle alakalı olarak bireylerin karşılaştığı sorunlardan en sık ve güncel olanları, reklamlar ve kişisel sağlık verilerinin korunması olarak belirmektedir. Buna göre, bu makale iki genel başlık altında ele alınmaktadır. İlk başlıkta, internet ortamında sağlık sektöründe yapılan reklamlar incelenmektedir. Belirtmek gerekir ki, sağlıkla alakalı reklamlar Türk mevzuatında birçok sınırlamalara tabi tutulmakta iken, sağlık sektörüyle alakalı internet ortamında reklam yapma hususu mevzuatta kendine geniş bir yer bulamamaktadır. Ne var ki, sağlıkla ilgili reklam yapılmasına dair hükümleri, internet ortamında yapılan reklamları da kapsayacak şekilde anlamak gerekmektedir. İkinci başlık, kişisel sağlık verilerinin internet ortamında korunmasını ele almaktadır. Bu çerçevede, kişisel veri ve kişisel sağlık verisi kavramları tanımlanmaktadır. Kişisel sağlık verilerinin işlenmesinin hangi hükümlere bağlandığı, internet özelinde kişisel sağlık verilerinin korunması için alınan önlemler ve ilgili mevzuat açıklanmaktadır.

II. İNTERNET ORTAMINDA SAĞLIKLA İLGİLİ REKLAM YAPILMASI

A. Reklamın Tanımı ve Mevzuattaki Yeri

Özünde mal ve hizmetlerin tanıtımına yönelik bir iletişim faaliyeti olan reklâm, serbest piyasa ekonomilerinde üretici ile tüketici arasında köprü vazifesi gören, mal veya hizmetlerin tanıtımını sağlayan en önemli araçlardandır.[1]

Mevzuatımızda reklam konusunda kanun düzeyindeki düzenleme Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'un (**"TKK"**) 61. maddesinde yer alır.[2] Bu maddeye göre hukukumuzda tüketiciyi aldatıcı, yanıltıcı, onun tecrübe ve bilgi noksanlıklarını istismar edici yahut can ve mal güvenliğini tehlikeye düşürücü; kamu sağlığını bozucu, hastaları, yaşlıları çocukları ve özürlüleri istismar edici reklam ve örtülü reklam yasaktır.

A more detailed regulation relevant to advertisements is set forth in the Commercial Advertisement and Unfair Business Practices Regulation[3] (**"Commercial Advertising Regulation"**) published by the Ministry of Customs and Trade (**"Ministry"**). In Article 5 of the Commercial Advertising Regulation, principles of a lawful advertising are defined. According to that article advertisements must primarily be accurate, honest and be in accordance with the law and general moral rules. The main principle concerned with health and advertising is the principle which states that *"advertisement shall not be destructive to public health"*. The conformity with above-cited principles is supervised by the Consumer Protection and Market Surveillance General Directorate Advertising Council (**"Board"**). The Board has one member from The Ministry of Health, the Turkish Dental Association, the Turkish Pharmacists Association each.[4] This structure indicates that the supervision of the advertisements regarding the field of healthcare is considered significant.

Reklamlar hakkında daha detaylı düzenleme ise Gümrük ve Ticaret Bakanlığı'nın (**"Bakanlık"**) yayımladığı Ticari Reklam ve Haksız Ticari Uygulamalar Yönetmeliği'nde[3] (**"Ticari Reklam Yönetmeliği"**) bulunur. Ticari Reklam Yönetmeliği'nin 5. maddesinde hukuka uygun bir reklamın ilkeleri sayılmıştır. Buna göre reklamların öncelikle yasalara, genel ahlak kurallarına uygun, doğru ve dürüst olması gerekmektedir. Sağlık ve reklam konusunu daha çok ilgilendiren ilke ise *"reklamlar kamu sağlığını bozucu nitelikte olamaz"* kuralıdır. Bahsi geçen ilkelere uygunluğu, Bakanlık'a bağlı Tüketicinin Korunması ve Piyasa Gözetimi Genel Müdürlüğü Reklam Kurulu (**"Kurul"**) denetlemektedir. Kurul'da Sağlık Bakanlığı, Türk Diş Hekimleri Birliği, Türk Eczacılar Birliği'nden birer üyenin bulunması[4] sağlık alanında reklam denetiminin önemsendiğinin bir göstergesidir.

Yukarıda bahsi geçen düzenlemeler, mevzuatımızda reklam konusunu genel olarak ele alan hükümlerdir.

The aforementioned regulations are the general rules designating advertisements in our legislation. On the other hand, there are provisions which also cover advertisements in various laws and regulations regulating the healthcare sector.

B. The Field of Healthcare and Advertisement

1. Healthcare Personnel and Advertisement

While examining the subject of health personnel and advertisement, it appears that the legislation imposes bans to ads whether these are on the internet or not. The oldest regulation regarding prohibition of advertising by doctors is set forth in Article 24 of the Law on the Practice of the Artistic Style of Medicine and Medical Sciences[5] (**"Law on the Medicine"**). According to Article 24 of the Law on the Medicine, "Except for announcements

Bununla birlikte, sağlık sektörünü düzenlemeye yönelik muhtelif kanun ve yönetmeliklerde reklamları da kapsayan hükümler mevcuttur.

B. Sağlık Alanı ve Reklam

1. Sağlık Personeli ve Reklam

Sağlık personeli ve reklam konusunu incelerken, internet ortamında olsun ya da olmasın mevzuatın yasaklamalar getirdiği görülmektedir. Hekimlerin reklam yapma yasağıyla ilgili en eski düzenleme Tababet ve Şuabatı Sanatlarının Tarzı İcrasına Dair Kanun'un[5] (**"Tababet Kanunu"**) 24. maddesinde yer alır. Tababet Kanunu'nun 24. maddesine göre, *"İcrayı sanat eden tabipler hasta kabul ettikleri mahal ile muayene saatlerini ve ihtisaslarını bildiren ilanlar tertibine mezun olup diğer suretlerle ilan, reklam ve saire yapmaları memnudur."*

informing about where they examine patients, consultation hours and specialization fields, doctors shall not advertise, announce or publish similar publications healthcare services."

Article 40 of Law on the Medicine emphasized that "being allowed to announce consultation hours and the place where they examine patients" for dentists in parallel with the regulations concerning doctors.

On the internet, doctors are able to reach people through their own personal websites or websites where people are able to search and find the specialist doctors based on their personal needs. The main information provided on these websites, in accordance with Law on the Medicine, are the titles of the doctors, their specialization fields and contact information.

The issue that may be open to discussion is the comments provided by the website users which are mostly praises and compliments about the doctors. The Article 8 of Medical Code of Ethics[6] requires that: "*A doctor and a dentist shall not write an announcement note on newspapers or other publications*". The, "other publications" mentioned in the article definitely include the internet area.

2. Private Healthcare Instutions and Advertisement

Regarding the legislations of various health institutions, advertisement regulations contain mutual provisions. Accordingly, "*Health institutions shall not commercialize their work; shall not mislead people, lead to panic or behave in a way which leads to unfair competition among similar organizations and employees.*"[7]

Private healthcare institutions are quite various and their legislations are largely parallel. Therefore, it is sufficient to examine this title within the context of private hospitals.

Article 60 titled "*Information and Promotion" of the"Private Hospitals Regulation*"[8], states that "*Information and promotional activities shall not include misleading, exaggerated or scientifically unproven information and statements creating demand.*". This provision which does not include the word "*Advertisement*", leads to a conceptual complexity. It should be indicated that every promotional activity is intended to create a demand;

Tababet Kanunu'nun 40. maddesinde ise diş hekimleri için, doktorlara paralel bir şekilde sadece "*hasta kabul ettikleri mahal ile muayene saatlerini bildiren ilanlar tertibine mezun*" olduklarının altı çizilmiştir.

İnternet ortamında doktorlar, gerek kendi kişisel internet sitelerinden gerekse bireylerin ihtiyaç duydukları ihtisastaki doktoru arama yaparak bulabilecekleri sitelerden kişilere ulaşma imkânı elde etmektedir. Tababet Kanunu'na uygun olarak bu sitelerde, başlıca doktorların unvanları, ihtisas alanları ve iletişim bilgileri yer almaktadır.

Tartışmaya açık olabilecek mevzu ise site kullanıcıları tarafından yapılmış olan ve ekseriyetle doktorları övücü mahiyette bulunan yorumlardır. Tıbbi Deontoloji Tüzüğü[6] madde 8'de şu ifadeler kullanılmıştır: "*Tabip ve diş tabibi, gazetelerde ve diğer neşri vasıtalarında, reklâm mahiyetinde teşekkür ilânları yazdıramaz*". Burada yer alan "*diğer neşri vasıtalar*" lafzı şüphesiz internet ortamını da kapsamaktadır.

2. Özel Sağlık Kuruluşları ve Reklam

Çeşitli sağlık kuruluşlarının mevzuatları açısından reklam düzenlemeleri ortak hükümler içermektedir. Buna göre, "*Sağlık kuruluşları çalışmalarına ticari bir görünüm veremeyecekleri gibi; insanları yanıltıcı, paniğe sevk edici, yanlış yönlendirici, benzer nitelikteki kuruluşlar ve çalışanları arasında haksız rekabete yol açıcı davranışlarda bulunamazlar.*[7]"

Özel sağlık kuruluşları oldukça çeşitlidir ve mevzuatları da büyük ölçüde paralellik göstermektedir. Bu sebeple bu başlığı özel hastaneler kapsamında incelemek yeterli olacaktır.

Özel Hastaneler Yönetmeliği'nin[8] "*Bilgilendirme ve Tanıtım*" başlıklı 60. maddesine baktığımızda, "*Bilgilendirme ve tanıtım faaliyetleri kapsamında, yanıltıcı, abartılı, doğruluğu bilimsel olarak kanıtlanmamış bilgilere ve talep yaratmaya yönelik açıklamalara yer verilemez*" ifadesini görmekteyiz. "*Reklam*" ifadesini kullanmayan bu madde, kavramlar açısından da bir karışıklığa yol açmaktadır. Belirtmek gerekir ki, her tanıtım faaliyeti bir bakıma talep yaratmaya yöneliktir; ancak önemli olan, sağlığı ticari bir metaya dönüştürmeme hassasiyetiyle davranmaktır.

Bu doğrultuda üzerinde durulması gereken husus, bahsi

however, the significant issue is to act with the sensitivity of not turning health into a commercial commodity.

In this respect, the issue to be emphasized is that the private hospitals are able to set up websites based on the abovementioned provision. Nevertheless, if the promotions on such websites do not comply with the legislation, these promotions shall be supervised as the promotions made in other areas. Hence, in one of the Advertising Council verdicts, the Council imposed an administrative fine and adopted a motion for stay of execution[9] on the grounds that "*The website of M. Private Hospitals Group does not conform to Article 60 of Private Hospitals Regulation*". Thus, consultation to cure patients shall not be provided on such websites under any circumstances. Additionally, other information shall be provided by a member of the profession who has knowledge and experience in his/her profession field.

3. Medication and Advertisement

The statutory regulation regarding the promotion of drugs is set forth in the Law on Pharmaceuticals and Medical Preparations[10] (**"LPMP"**). While determining restrictions, LPMP distinguishes between prescription and non-prescription drugs. According to LPMP, medicines sold with prescription shall not be advertised in publications other than medical journals. The promotion of over-the-counter medicines is allowed as long as the promotion is made through newspapers and instruction books.[11]

Permitting to advertise non-prescription drugs only in

geçen hüküm uyarınca özel hastanelerin internet sitesi kurabilmesidir. Yine, kurulan bu sitlerdeki tanıtımlar mevzuata uygun olmadıklarında tıpkı diğer mecralarda yapılan tanıtımlar gibi denetime tabi tutulacaklardır. Nitekim Reklam Kurulu bir kararında, "*M. Özel Hastaneler Grubu'nun internet sitesinin Özel Hastaneler Yönetmeliği'nin 60. maddesine uygun olmadığı gerekçesiyle*" idari para cezası ve durdurma kararı yaptırımları öngörmüştür.[9] Bu minvalde dikkat edilmesi gereken, söz konusu internet sitelerinde hiçbir şekilde tedavi edici sağlık bilgisi verilemeyeceğidir. Bunun dışında yer alan bilgilerin ise kesinlikle alanı ile ilgili bilgi ve tecrübeye sahip meslek mensubu tarafından verilmesi gerekmektedir.

3. İlaç ve Reklam

İlaç tanıtımına ilişkin kanuni düzenleme, İspençiyari ve Tıbbi Müstahzarlar Kanunu'nda[10] (**"İTMK"**) yer almaktadır. İTMK sınırlamayı belirlerken, reçeteli/reçetesiz ilaç ayrımı yapmaktadır. İTMK uyarınca reçete ile satışı yapılan ilaçların tıbbi dergilerden başka yerlerde reklamı yapılamayacaktır. Reçetesiz satılan ilaçların tanıtımına ise gazete ve tarifnamelerle sınırlı kalmak koşuluyla izin verilmiştir.[11]

Reçetesiz ilaçların tanıtımına sadece gazete ve tarifnamelerde izin verilmesi, İTMK'nın yürürlüğe girdiği tarihteki fiziki koşullarla yakından ilgilidir. Bu durum göz önünde bulundurularak hazırlanan Beşeri Tıbbi Ürünlerin Tanıtım Faaliyetleri Hakkında Yönetmelik,[12] reçetesiz satılan ilaçların internet tanıtımına olanak sağlamışsa da Danıştay, "*bilinçsiz ilaç kullanımı sonu-*

FOOTNOTE

1 **Arslan Kaya**, "Reklâmın Fikri Mülkiyet Hukuku İçindeki Yeri (Advertising Within the Scope of Intellectual Property Law)", Ömer Teoman'a 55. Yaş Günü Armağanı, Istanbul 2002, p. 459.
2 Official Gazette(OG) dated 28.11.2013, numbered 28835.
3 OG dated 10.01.2015, numbered 29232.
4 For the members of the Consumer Protection and Market Surveillance General Directorate Advertising Council please check http://tuketici.gtb.gov.tr/reklam-kurulu/kurul-uyeleri (Last access: 26.04.2017).
5 OG dated 14.04.1928, numbered 863.
6 OG dated 19.2.1960, numbered.
7 Art. 60 of Private Hospitals Regulation; Art. 20, 58/2 of Regulation on Private Healthcare Institutions Providing Outpatient Diagnosis and Treatment (Ayakta Teşhis ve Tedavi Yapılan Özel Sağlık Kuruluşları Hakkında Yönetmelik); Art. 16, 32 of Regulation on Private Healthcare Institutions Offering Oral and Dental Health Services; Art. of 34/3, 30 of Regulation on Ambulances, Private Ambulance Services and Ambulance (Ambulanslar ile Özel Ambulans Servisleri ve Ambulans Hizmetleri Yönetmeliği) ; Art. 25, 37 of Regulation on Private Healthcare Institutions Providing Hyperbaric Oxygen Therapy; Art. 28 of Regulation on Private Healthcare Institutions Applying Acupuncture Therapy and Application of the Acupuncture Therapy; Art. 28, 30 of First Aid Regulation; Art. 34 of Regulation on Health Institutions for Beauty and Aesthetic Purposes; Article 12, 24 of Optician Institutions Regulation; Art. 18/2, 30 of Regulation on Encounter of Home Care Services (Evde Bakım Hizmetleri Sunumu Hakkında Yönetmelik).
8 OG dated 27.03.2002, numbered 24708.
9 **Ezgi Aygün**, Sağlık Sektöründe Reklam, Ankara 2007, p.47
10 OG dated 26.05.1928, numbered 898.
11 Art. 13 of Law on Pharmaceuticals and Medical Preparations.
12 OG dated 03.07.2015, numbered 29405.
13 State Council 10th Chamber, 2003/5945 E., 12.10.2004
14 **Aygün**, p.90.
15 **Aygün**, p.117.

newspapers and instruction books is closely related to the physical conditions in the validity date of LPMP. Even though the Regulation on the Promotional Activities of the Medicinal Products for Human Use,[12] which was prepared by taking the relevant situation into consideration, allows the internet promotion of over-the-counter drugs, the State Council halted the execution of the relevant paragraph[13] due to "damages that may arise as a result of unconscious drug use". However, at this point, the State Council ignored the constructive qualities of advertisements. Indeed, non-prescription drug advertisements will inform the society and minimize unconscious drug use[14] as long as they are not of a deceptive nature.

Another issue which may be discussed within the scope of internet and drug promotion is websites created by drug companies themselves. Pursuant to Pharmaceutical Industry Employer Union Guideline (**"PIEU Guideline"**), pharmaceutical companies (drug producers, importers and distributors) may prepare websites containing information related to their companies, lists of their products and the prospectuses approved by Ministry of Health, knowledge regarding the product promotion for the target group, information relevant to the health problems related to the product, and the developments in the area of medicine.[15] These websites may be renewed when necessary. It should be indicated that pharmaceutical companies are responsible for the websites created by them.

According to the PIEU Guideline, such websites shall be divided into two parts in terms of user access, namely, information for public and information for doctors/pharmacists. The part which doctors and pharmacists have

cunda oluşabilecek zararları" dikkate alarak ilgili fıkranın yürütmesini durdurmuştur.[13] Ancak Danıştay bu noktada, reklâmların taşıdığı yapıcı özellikleri göz ardı etmiştir. Nitekim, aldatıcı olmadığı sürece reçetesiz ilaç reklâmları, bilinçsiz ilaç kullanımını en aza indirerek toplumu bilgilendirecektir.[14]

İnternet ve ilaç tanıtımı kapsamında söz edilebilecek bir diğer husus ise ilaç firmalarının kendi oluşturdukları internet siteleridir. İlaç firmaları (ilaç üreticileri, ithalatçıları ve dağıtıcıları), İlaç Endüstrisi İşverenler Sendikası Kılavuzu (**"İEİS Kılavuzu"**) uyarınca internette, firmaları ile ilgili bilgileri, ürünlerinin listelerini ve Sağlık Bakanlığı'nca onaylanmış prospektüslerini, hedeflenen kitleye yönelik ürün tanıtımı ile ilgili bilgileri, ürünleri ile ilgili sağlık sorunları konusundaki bilgileri ve tıp alanındaki gelişmeleri kapsayan, gerektiğinde yenilenmek üzere, ağ (web) sayfaları hazırlayabilirler.[15] Belirtmek gerekir ki ilaç firmaları, kendilerinin kurmuş olduğu sitelerden sorumludur.

İEİS Kılavuzu uyarınca, söz konusu internet siteleri kullanıcıların ulaşımı açısından hekime/eczacılara yönelik ve halka yönelik bilgiler olmak üzere iki bölüme ayrılmalıdır. Hekim ve eczacıların ulaştıkları bölüm şifreli bir ulaşıma sahip olmalı, halka ait bilgilerse ana sayfada yer almalıdır.

4. Sağlık Sektöründe Verilen Reklam Cezalarının İnternet Özelinde İncelenmesi

Reklam denetimi denildiğinde, sağlık sektörünün önemli yaptırımlara maruz kaldığını görüyoruz. 2010

DİPNOT

1 **Arslan Kaya**, "Reklâmın Fikri Mülkiyet Hukuku İçindeki Yeri", Ömer Teoman'a 55. Yaş Günü Armağanı", İstanbul 2002, s. 459.
2 28.11.2013 tarih, 28835 sayılı Resmi Gazete (RG).
3 10.01.2015 tarih, 29232 sayılı RG.
4 Tüketicinin Korunması ve Piyasa Gözetimi Genel Müdürlüğü Reklam Kurulu'nun kurul üyelerine ilişkin olarak bkz. http://tuketici.gtb.gov.tr/reklam-kurulu/kurul-uyeleri (Son erişim: 26.04.2017).
5 14.04.1928 tarih, 863 sayılı RG.
6 19.2.1960 tarih, 10436 sayılı RG.
7 Özel Hastaneler Yönetmeliği, m. 60; Ayakta Teşhis ve Tedavi Yapılan Özel Sağlık Kuruluşları Hakkında Yönetmelik, m. 20, 58/2; Ağız ve Diş Sağlığı Hizmeti Sunan Özel Sağlık Kuruluşları Hakkında Yönetmelik, m. 16, 32; Ambulanslar ile Özel Ambulans Servisleri ve Ambulans Hizmetleri Yönetmeliği, m. 34/3, 30; Hiperbarik Oksijen Tedavisi Uygulanan Özel Sağlık Kuruluşları Hakkında Yönetmelik, m. 25, 37; Akupunktur Tedavisi Uygulanan Özel Sağlık Kuruluşları ile Bu Tedavinin Uygulanması Hakkında Yönetmelik, m. 28; İlkyardım Yönetmeliği, m. 28, 30; Güzellik ve Estetik Amaçlı Sağlık Kuruluşları Hakkında Yönetmelik, m. 34; Optisyenlik Müesseseleri Hakkında Yönetmelik, m. 12, 24; Evde Bakım Hizmetleri Sunumu Hakkında Yönetmelik, m. 18/2, 30.
8 27.03.2002 tarih, 24708 sayılı RG.
9 **Ezgi Aygün**, Sağlık Sektöründe Reklam, Ankara 2007, s.47.
10 26.05.1928 tarih, 898 sayılı RG.
11 İspençiyari ve Tıbbi Müstahzarlar Kanunu m.13.
12 03.07.2015 tarih, 29405 sayılı RG.
13 Danıştay 10. Dairesi, 12.10.2004 tarih, 2003/5945 E. sayılı kararı.
14 **Aygün**, s 90.
15 **Aygün**, s.117.

access to shall be encoded, while the public information shall appear on the main page.

4. Analysis of the Advertising Penalties within the Healthcare Sector with Regards to the Internet

While considering the supervision of advertising, it is apparent that the healthcare sector is exposed to significant sanctions. According to the figures of 2010, two hundred and two out of six hundred sixty six files which are determined to be unlawful by the Advertising Council are related to healthcare.

As a result of widespread internet use, the health sector has begun to focus on promotions in the internet which provides an opportunity to reach masses. Hence, when the percentage of the tools used by the penalized health advertisements were calculated, the internet has taken the top place with almost forty-four per cent (43.9%).[16] All these calculations indicate that, importance of health sector promotion and advertisements will grow in the context of the legal field.

III. PROTECTION OF PERSONAL DATA ON THE INTERNET

A. General Scope of Sensitive Personal Data

The third paragraph added to the Article 20 of the Constitution of the Republic of Turkey (**"Constitution"**) titled "*Privacy of Private Life*" clearly states that everyone has the right to access their own personal data. This article also stipulates that personal data may only be processed "*in the circumstances designated in legislation or by the explict consent of the data subject.*" In this respect, the Law on the Protection of Personal Data (**"LPPD"**) has recently been enacted and enforced. Article 1 of LPPD sets forth its purpose which is regulating the obligations which natural and legal persons shall conform to while processing of personal data, in order to protect privacy of private life and fundamental rights and freedoms, in accordance with the constitutional provision.[17] As a principle, the first paragraph in Article 5 of the LPPD cites that personal data may only be processed by the explict consent of the person. Seven exceptions in the second paragraph of the same article have been regulated.[18] Article 6 of LPPD is different from Article 5 for "*private personal data*" and it provides more protective provisions for the persons.

yılı rakamlarına göre, Reklam Kurulu'nda karara bağlanan ve hukuka aykırı bulunan altı yüz altmış altı dosyanın iki yüz iki tanesi sağlığa ilişkindir.

İnternet kullanımının yaygınlaşması ile birlikte, sağlık sektörü de tanıtımların geniş kitlelere ulaşmasını sağlayan bu mecrada ağırlık vermeye başlamıştır. Nitekim ceza alan sağlık reklamlarının kullandığı araçların yüzdesi hesaplandığında, ilk sırayı neredeyse yüzde kırk dört (%43,9) ile internet almıştır.[16] Tüm bu veriler, sağlık sektörünün internet ortamındaki tanıtım ve reklamlarının hukuki bağlamda öneminin artacağının göstergesidir.

III. KİŞİSEL SAĞLIK VERİLERİNİN İNTERNET ORTAMINDA KORUNMAS

A. Genel Olarak Özel Nitelikli Kişisel Veriler

2010 Anayasa değişikliği ile Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın (**"Anayasa"**) "*Özel Hayatın Gizliliği*" başlıklı 20. maddesine eklenen üçüncü fıkrası, herkesin, kendisiyle ilgili kişisel verilere erişim hakkının olduğunu açıkça belirtmektedir. Ek olarak söz konusu madde, kişisel verilerin "*ancak kanunda öngörülen hallerde veya kişinin açık rızasıyla*" işlenebileceğini hüküm altına almaktadır. Bu doğrultuda, *Kişisel Verilerin Korunması Kanunu* (**"KVKK"**) yenice yasalaşmış ve yürürlüğe girmiştir. KVKK'nın 1. Maddesi, kanunun amacını Anayasa hükmüne muvazi olarak, kişisel verilerin işlenmesinde[17] özel hayatın gizliliği başta olmak üzere, temel hak ve hürriyetlerin korunmasını sağlamak için gerçek ve tüzel kişilerin uyması gereken yükümlülükleri düzenlemek olarak belirlemektedir. KVKK'nın 5. maddesinin birinci fıkrası kural olarak, kişisel verilerin ancak ilgili kişinin açık rızasıyla işlenebileceğini bildirmektedir. Aynı maddenin ikinci fıkrasında bu hükme yedi tane istisna düşülmüştür.[18] KVKK'nın 6. maddesi ise, "*özel nitelikli kişisel veriler*" için 5. maddedekinden daha farklı ve kişiler için daha koruyucu hükümler getirmektedir.

Öncelikle, 6. maddenin ilk fıkrası özel nitelikli kişisel verileri şunlar olarak tanımlamaktadır: "*Kişilerin ırkı, etnik kökeni, siyasi düşüncesi, felsefi inancı, dini, mezhebi veya diğer inançları, kılık ve kıyafeti, dernek, vakıf ya da sendika üyeliği, sağlığı, cinsel hayatı, ceza mahkûmiyeti ve güvenlik tedbirleriyle ilgili verileri ile biyometrik ve genetik verileri.*"

Bu verilerin özel nitelikli olarak kabul edilmesinin sebebi, 117 sıra sayılı Adalet Komisyonu Raporu'ndaki ilgili

The first paragraph of Article 6 defines sensitive personal data as *"data relating to; race, ethnic origin, political opinions, philosophical beliefs, religion, sect or other beliefs, appearance and dressing, membership of association, foundation or trade-union, health, sexual life, criminal conviction, security measures, biometrics and genetics."*

The reasons to consider these data to be sensitive are explained by the justification of the relevant article in the Justice Commission Report No. 117, which states:*"It is considered that if learned by others, these data could cause the subject of the data to be victimized or to be discriminated, therefore, such data is considered as sensitive data."*

Sensitive personal data is also referred to in *"Private Data Categories"* titled Article 6 of the *Convention on the Protection of Individuals under the Automatic Processing of Personal Data*[19] **("Convention")**:"Unless the domestic law guarantees are provided, personal data express-

madde gerekçesinde şöyle belirtilmektedir: *"Bu verilerin, başkaları tarafından öğrenildiği takdirde ilgili kişinin mağdur olabilmesine veya ayrımcılığa maruz kalabilmesine neden olabilecek nitelikte veriler olmaları dikkate alınmakta, bu sebeple bu tür veriler özel nitelikli (hassas) veri olarak kabul edilmektedir."*

Özel nitelikli kişisel verilere, 28/01/1981 tarihli *Kişisel Verilerin Otomatik İşleme Tabi Tutulmasında Bireylerin Korunması Sözleşmesi'nin*[19] **("Sözleşme")** *"Özel Veri Kategorileri"* başlıklı 6. maddesinde de değinilmektedir: *"İç hukukta uygun güvenceler sağlanmadıkça, ırksal kökeni, siyasi düşünceleri, dini veya diğer inançları ortaya koyan kişisel veriler ile sağlık veya cinsel hayatla ilgili kişisel veriler, otomatik işleme tabi tutulmaz. Aynı şey ceza mahkûmiyetiyle ilgili kişisel veriler için de geçerlidir."*

Sözleşme'de esas olarak özel veri kategorilerinin işlenmemesi belirlenmiş; ancak gerekli güvenceler sağlan-

ing racial origin, political opinions, religion or other beliefs and personal data relevant to health or sexual life shall not be automatically processed. The same applies for the criminal conviction."

In the Convention, the main rule is not to process sensitive data categories; however, it is allowed to process such data on the condition that the necessary guarantees are granted. Such data is described in *"Sensitive Data Processing Categories" titled Article 8 of 24/10/1995 dated and Directive of the European Parliament and of the European Parliament on the Protection of Persons from the Processing of Personal Data and the Free Movement of Such Species No.95/46/EC*[20] ***("Directive")*** *as "Member States shall prohibit the processing of data relating to health or sexual life and the processing of personal data describing union membership, religion or philosophical beliefs, political opinions, race or ethnicity."*

Herein, processing of sensitive processing categories is forbidden as a rule. Exceptions are listed in the second paragraph of the same article, while the third paragraph related to personal health data cites: *"Paragraph 1 shall not be applied on the circumstances where; if processing data is necessary for management of healthcare services or care services or treatment, medical diagnosis and preventive medicine, by a national authorities in terms of professional confidentiality obligation or by any healthcare professional identified within national law by another person subject to equivalent confidentiality obligation."*

LPPD has been prepared in accordance with the Directive, as it has been referred to the Directive several times in the justification. Therefore, the relavant provision is in line with the exceptions in the LPPD which shall be stated below.

The general rule in the second paragraph of Article 6 of LPPD is specified as *processing of sensitive personal data is prohibited except in cases of explict consent by the subject of the data and exceptions of processing of sensitive personal data* are provided in the third paragraph of the Article 6 as *"Personal data* ***other than the health and sexual life*** *listed in the first paragraph may be processed without explict consent of the data subject, in the circumstances permitted by law. Without explicit consent of the data subject,* ***personal data*** *concerning* ***health*** *or sexual life may* ***only be*** *processed for the purposes of; (i)* ***protection of public health****, (ii)* ***protective medicine****, (iii)* ***operating medical diagnosis, treatment and care services****, (iv)*

dıktan sonra işlenmesine izin verilmiştir. 24/10/1995 tarihli ve 95/46/EC sayılı *Kişisel Verilerin İşlenmesi ve Bu Tür Verilerin Serbest Dolaşımına Dair Bireylerin Korunması Hakkındaki Avrupa Birliği Konseyi ve Avrupa Parlamentosu Direktifi*"[20]nde **("Direktif")** bu neviden veriler, "*Verilerin Özel İşleme Kategorileri*" başlıklı 8. maddesinin birinci fıkrasında şöyle tanımlanmaktadır: *"Üye Devletler, sağlık durumuna veya cinsel yaşama ilişkin verilerin işlenmesini ve sendika üyeliğini, dini veya felsefi inançları, siyasi görüşleri, ırk veya etnik kökeni açıklayan kişisel verilerin işlenmesini yasaklayacaktır."*

Burada da kural olarak özel işleme kategorilerinin işlenmesi yasaklanmaktadır. Aynı maddenin ikinci fıkrasında istisnalar sayılmakta iken; üçüncü fıkrasında sağlıkla alakalı kişisel verilerle ilgili olarak şu hüküm getirilmektedir: *"Paragraf 1, sağlık hizmetlerinin yönetimi veya bakım veya tedavinin sağlanması, tıbbi teşhis, önleyici tıp amaçları için veri işlemenin gerektiği yerde ve mesleki gizlilik yükümlülüğü için ulusal yetkili kuruluşlar tarafından veya eşdeğer gizlilik yükümlülüğüne tabi diğer bir kişi tarafından saptanan ulusal kanun kapsamında bir sağlık uzman öznesi tarafından bu verilerin işlendiği yerde uygulanmayacaktır."*

Gerekçede de birçok kez Direktif'e atıf yapıldığı üzere, KVKK, Direktif'e uygun bir surette hazırlanmıştır. Bu yüzden söz konusu hüküm aşağıda belirtilecek olan KVKK'daki istisnalar ile aynı doğrultudadır.

KVKK'nın 6. maddesinin ikinci fıkrasında genel kural, ilgili kişinin açık rızası haricinde özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesi yasaktır, şeklinde belirlenmekte ve özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesine ilişkin istisnai durumlar 6. maddenin üçüncü fıkrasında şöyle sıralanmaktadır: *Birinci fıkrada sayılan* ***sağlık ve cinsel hayat dışındaki kişisel veriler****, kanunlarda öngörülen hâllerde ilgili kişinin açık rızası aranmaksızın işlenebilir.* ***Sağlık*** *ve cinsel hayata* ***ilişkin kişisel veriler*** *ise* ***ancak*** *(i)* ***kamu sağlığının korunması****, (ii)* ***koruyucu hekimlik****, (iii)* ***tıbbî teşhis, tedavi ve bakım hizmetlerinin yürütülmesi****, (iv)* ***sağlık hizmetleri ile finansmanının planlanması ve yönetimi amacıyla, sır saklama yükümlülüğü altında bulunan kişiler veya yetkili kurum ve kuruluşlar tarafından*** *ilgilinin açık rızası aranmaksızın işlenebilir.*[21]

Fıkra hükmü, sağlık ve cinsel hayat dışındaki özel nitelikli kişisel verilerin, KVKK'da öngörülmüş durumlarda ilgilinin açık rızası alınmadan işlenebileceğini düzen-

planning or sustaining financing of health-care services by persons or an authorised intitutions who are under the obligation of confidentiality."[21]

The provision in the paragraph regulates; in the circumstances permitted by LPPD, personal data related to the subject other than health and sexual life may be processed without explicit consent of the data subject. Provided that these circumstances in Article 6 occur, as concerning the health and sexual life are sensitive subjects, personal data related to these concepts may only be processed by "*persons or authorised intitutions who are under the obligation of confidentiality.*"

1. Protection of Personal Health Data

Ministry of Health, due to the sensitive nature of the subject, issued the *Regulation on Processing of Personal Health Data and Providing Privacy* (**"PHD Regulation"**) based on the Delegated Legislation on Organization and Duties of Ministry of Health and Affiliated Institutions No. 663 and Healthcare Servics Fundamental Law. According to Article 1, the purpose of the PHD Regulation is providing personal health data. In Article 4 of the PHD Regulation, sensitive personal health data is defined as "any kind of health information of an identified or identifiable real person". Also in the same article, processing of personal health data is described as "*any operation which is performed upon personal data such as; collection, recording, storage, preservation, alteration, adaptation, disclosure, transfer, retrieval, making available for collection, categorisation, blocking its use by wholly or partly automatic means or by means other than automatic means which form part of a filing system*".

The definition is the same with LPPD's definition of personal data processing given above. LPPD and PHD involve personal health data processing in internet, by means of stating "automatic... filing system". Therefore, if any data process activity is carried out for personal health data, provisions on LPPD and especially PHD shall be applied; same applies to the Convention and Directive. With respect to this, Article 90 of the Constitution states that "*International treaties brought into force in compliance with the procedure, are equivalent to law. ...In case of conflict between theinternational treaties regarding fundamental rights and freedoms and the laws due to differing provisions on the same subject, the provisions of the international treaty shall shall prevail.*"

lemektedir. Sağlık ve cinsel hayata dair kişisel verilerin ise, konularının hassasiyeti itibariyle ancak madde hükmünde sayılan hallerle mahdut olmak kaydıyla ve gene ancak "*sır saklama yükümlüğü altında bulunan kişi veya yetkili kurum ve kuruluşlar tarafından*" işlenebileceğini hüküm altına almaktadır.

B. Kişisel Sağlık Verilerinin Korunması

Sağlık Bakanlığı, konunun hassasiyeti nedeniyle KVKK'ya, 663 sayılı Sağlık Bakanlığı ve Bağlı Kuruluşlarının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamesine ve Sağlık Hizmetleri Temel Kanununa dayanarak; *Kişisel Sağlık Verilerinin İşlenmesi ve Mahremiyetinin Sağlanması Hakkında Yönetmelik*'ini (**"KSV Yönetmeliği"**) çıkarmıştır. 1. maddesinde KSV Yönetmeliği'nin amacı kişisel sağlık verilerinin mahremiyetini sağlamak olarak belirtilmektedir. KSV Yönetmeliği'nin 4. maddesinde kişisel sağlık verisi "*kimliği belirli veya belirlenebilir gerçek kişiye ilişkin her türlü sağlık bilgisi*" şeklinde tanımlanmaktadır. Kişisel sağlık verilerinin işlenmesi ise aynı maddede, "*kişisel sağlık verilerinin tamamen veya kısmen otomatik olan ya da herhangi bir veri kayıt sisteminin parçası olmak kaydıyla otomatik olmayan yollarla elde edilmesi, kaydedilmesi, depolanması, muhafaza edilmesi, değiştirilmesi, yeniden düzenlenmesi, açıklanması, aktarılması, devralınması, elde edilebilir hale getirilmesi, sınıflandırılması ya da kullanılmasının engellenmesi gibi sağlık verileri üzerinde gerçekleştirilen her türlü işlem*" olarak açıklanmıştır.

Bu tanım, yukarıda da verilen KVKK'nın kişisel veri işleme tanımının aynısıdır. Tanımda "*otomatik olan ... veri kayıt sistemi*" demekle; KVKK ve KSV Yönetmeliği'nin internet ortamında kişisel sağlık verilerinin işlenmesini de kapsadığını belirtmektedir. Buna göre, yukarıda sayılan veri işleme faaliyetlerinden herhangi birisi kişisel sağlık verileri için söz konusu olursa, KVKK ve hususiyetle KSV Yönetmeliği kapsamındaki hükümler gündeme gelecektir. Bu Sözleşme ve Direktif için de böyledir. Buna ilişkin olarak, Anayasa'nın 90. maddesinde şu hükümler belirtilmiştir: "*Usulüne göre yürürlüğe konulmuş Milletlerarası andlaşmalar kanun hükmündedir. ... Usulüne göre yürürlüğe konulmuş temel hak ve özgürlüklere ilişkin milletlerarası andlaşmalarla kanunların aynı konuda farklı hükümler içermesi nedeniyle çıkabilecek uyuşmazlıklarda milletlerarası andlaşma hükümleri esas alınır.*"

As both the Convention and the Directive are treaties *brought into force in compliance with the procedure* and signed by the Turkish Republic, both are statutory. However, as these treaties are related to privacy of private life and data protection, they are both international treaties concerning fundamental rights and freedoms and for this reason, in the legislation hierarchy, both are superior compared to the law.

The subject of the Convention is exclusively related to the protection of personal data against automation systems. In the Directive, as in the LPPD, personal data is protected against automation systems or any recording system. The three texts provide an extensive protection on the internet in terms of personal health data. Moreover, PHD Regulation introduces more detailed provisions related to this protection.

First paragraph of Article 5 entitled "*General Rules and Principles*" of the PHD Regulation states,"*Personal health data may only be processed in accordance with the procedures and principles on the Regulation and Law.*", and thus attributes the processing of personal data under the constitutional guarantee to the law. Furthermore, the second paragraph of the same article adopts the following general principles in the same way as Article 4 of the LPPD:

> *In processing of the personal data, the principles listed below shall be conformed:*
>
> *a) Being in conformity with the law and good faith,*
>
> *b) Accurate and, if necessary, up to date,*

Sözleşme ve Direktif, Türkiye Cumhuriyeti'nin taraf olduğu ve usulüne göre yürürlüğe girmiş antlaşmalar olmaları hasebiyle kanun hükmündedirler. Mamafih, bu antlaşmalar özel hayatın gizliliği ve veri koruması ile alakalı oldukları için, temel hak ve özgürlüklere ilişkin uluslararası antlaşmalardır ve bundan dolayı hükümler hiyerarşisinde kanunlardan üstün bir yerdedir.

Sözleşme'nin konusu münhasıran otomasyon sistemlerine karşı kişisel verileri koruma ile alakalıdır. Direktif'te ise, KVKK'daki gibi otomasyon sistemleri veya herhangi bir veri kayıt sistemine karşı kişisel veriler korunmaktadır. Söz konusu üç metin de kişisel sağlık verileri açısından internet ortamında geniş çaplı bir koruma sağlamaktadır. Bununla birlikte, KSV Yönetmeliği bu koruma hakkında detaylı düzenlemeler getirmektedir.

KSV Yönetmeliği, "*Genel İlke ve Esaslar*" başlıklı 5. maddesinin ilk fıkrasında, "*Kişisel sağlık verileri, ancak bu Yönetmelikte ve Kanun'da öngörülen usul ve esaslara uygun olarak işlenebilir.*" demekle anayasal güvence altında olan kişisel verilerin işlenmesini kanunlara bağlamaktadır. Dahası aynı maddenin ikinci fıkrası, şu genel ilkeleri KVKK'nın 4. maddesinde olduğu haliyle benimsemektedir:

> *Kişisel sağlık verilerinin işlenmesinde aşağıdaki ilkelere uyulması zorunludur:*
>
> *a) Hukuka ve dürüstlük kurallarına uygun olma,*
>
> *b) Doğru ve gerektiğinde güncel olma,*
>
> *c) Belirli, açık ve meşru amaçlar için işlenme,*

FOOTNOTE

16 **İsmail Ağırbaş/ Gamze Bayın/ Yasemin Akbulut**, "Sağlık Sektöründe Verilen Reklam Cezalarının Sistematik Analizi (Systematical Analysis of Advertising Penalties in the Health Sector)", https://www.researchgate.net/publication/281741568, (Last access:02.12.2016)

17 "e) Processing of personal data: any operation which is performed upon personal data such as; collection, recording, storage, preservation, alteration, adaptation, disclosure, transfer, retrieval, making available for collection, categorisation, blocking its use by wholly or partly automatic means or otherwise than by automatic means which form part of a filing system.

18 These exceptions are:
"a) processing is expressly permitted by any law.
b) processing is necessary in order to protect the life or physical integrity of the data subject or another person where the data subject is physically or legally incapable of giving consent.
c) it is necessary to process the personal data of parties of a contract, provided that the processing is directly related to the execution or performance of the contract.
c) processing is necessary for compliance with a legal obligation which the controller is subject to.
d) the relevant information is revealed to the public by the data subject herself/himself.
e) processing is necessary for the institution, usage, or protection of a right.
f) processing is necessary for the legitimate interests of the data controller, provided that the fundamental rights and freedoms of the data subject are not harmed."

19 For official translation of the Convention to Turkish, please refer to: http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2016/03/20160317-2.pdf (Last access: 04/12/2016).

20 For unofficial translation of the Convention to Turkish, please refer to: **Mehmet Bedii Kaya/ Furkan Güven Taştan,** Veri Koruma Hukuku: Mevzuat ve İçtihat (Data Protection Law: Legislation and Case Law), 2016.

21 Numbering and colorization are added later, not contained in the original form of the law.

c) Processed for specified, explicit, and legitimate purposes,

ç) Relevant, limited and proportionate to the purposes for which data are processed,

d) Stored only for the time necessitated by the purpose for which data are collected.

It should be indicated that the general principles are applied at any moment and at every stage of processing of personal health data as they are applied to all other sorts of personal data. For instance, if any personal health data is out of date, it shall no longer be recorded or transferred to the others in internet. In the third paragraph of the same article, the following principle is adopted in accordance with subparagraph (d) of the second paragraph "*The persons in charge of healthcare services may have access to and process health data of the data subject only as it is necessitated for providing the relevant healthcare service.*"

Healthcare service providers are defined as "natural persons or public law and private law legal entities providing or producing healthcare services" in Article 4 of PHD Regulation. The fifth paragraph of the Article 5 of the PHD Regulation states"*Data Processors in healthcare services shall not copy or record personal health data to anywhere except for to wholly or partly automatic means or otherwise than by automatic means which form part of a filing system of healthcare service providers and systems of the Ministry to provide country-wide services.*"

Citing in the sixth paragraph of the same article,"*Health*

ç) İşlendikleri amaçla bağlantılı, sınırlı ve ölçülü olma,

d) İşlendikleri amaç için gerekli olan süre kadar muhafaza edilme.

Belirtmek gerekir ki bu ilkeler, bütün kişisel verilerde olduğu gibi, kişisel sağlık verileri işlemenin de her aşamasında ve her an geçerli olan ilkelerdir. Söz gelimi, herhangi bir kişisel sağlık verisi güncel değilse, artık kaydedilemeyecek ya da internet ortamında başkalarına aktarılamayacaktır. Aynı maddenin üçüncü fıkrasında, ikinci fıkranın (d) bendiyle uyumlu olarak şu ilke getirilmiştir: "*Sağlık hizmet sunucularında görevli kişiler ilgili kişinin sağlık verilerine ancak verilecek olan sağlık hizmetinin gereği ile sınırlı olmak kaydıyla işleyebilir ve erişebilir.*"

Sağlık hizmet sunucuları, KSV Yönetmeliği'nin 4. maddesinde "*sağlık hizmetini sunan veya üreten gerçek kişiler ile kamu hukuku ve özel hukuk tüzel kişileri*" şeklinde tanımlanmaktadır. KSV Yönetmeliği'nin 5. maddesinin beşinci fıkrası: "*Sağlık hizmet sunucularında veri işleyen kişiler, kişisel sağlık verilerini sağlık hizmet sunucularının tamamen veya kısmen otomatik olan ya da otomatik olmayan her türlü sistemleri ile Bakanlığın ülke genelinde hizmet vermek amaçlı kurulan sistemleri dışında hiçbir yere kopyalayamaz veya kaydedemez.*" demektedir.

Aynı maddenin altıncı fıkrası: "*Sağlık hizmet sunucuları, Bakanlığın ve Kişisel Verileri Koruma Kurulunun belirlemiş olduğu standartlara uygun elektronik kayıt sistemlerinin kurulmasından ve işletilmesinden, güvenlik ve mahremiyetinin sağlanmasından, ayrıca elektronik sağ-*

DİPNOT

16 **İsmail Ağırbaş**/ **Gamze Bayın**/ **Yasemin Akbulut**, "Sağlık Sektöründe Verilen Reklam Cezalarının Sistematik Analizi", https://www.researchgate.net/publication/281741568 (Son erişim: 26.04.2017).

17 "e) Kişisel verilerin işlenmesi: Kişisel verilerin tamamen veya kısmen otomatik olan ya da herhangi bir veri kayıt sisteminin parçası olmak kaydıyla otomatik olmayan yollarla elde edilmesi, kaydedilmesi, depolanması, muhafaza edilmesi, değiştirilmesi, yeniden düzenlenmesi, açıklanması, aktarılması, devralınması, elde edilebilir hâle getirilmesi, sınıflandırılması ya da kullanılmasının engellenmesi gibi veriler üzerinde gerçekleştirilen her türlü işlemi," ifade eder.

18 Söz konusu istisnalar şöyledir:
"a) Kanunlarda açıkça öngörülmesi.
b) Fiili imkânsızlık nedeniyle rızasını açıklayamayacak durumda bulunan veya rızasına hukuki geçerlilik tanınmayan kişinin kendisinin ya da bir başkasının hayatı veya beden bütünlüğünün korunması için zorunlu olması.
c) Bir sözleşmenin kurulması veya ifasıyla doğrudan doğruya ilgili olması kaydıyla, sözleşmenin taraflarına ait kişisel verilerin işlenmesinin gerekli olması.
c) Veri sorumlusunun hukuki yükümlülüğünü yerine getirebilmesi için zorunlu olması.
d) İlgili kişinin kendisi tarafından alenileştirilmiş olması.
e) Bir hakkın tesisi, kullanılması veya korunması için veri işlemenin zorunlu olması.
f) İlgili kişinin temel hak ve özgürlüklerine zarar vermemek kaydıyla, veri sorumlusunun meşru menfaatleri için veri işlenmesinin zorunlu olması."

19 Sözleşmenin resmi Türkçe çeviri metni için bkz: http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2016/03/20160317-2.pdf (Son erişim: 04/12/2016).

20 Sözleşmenin resmi olmayan Türkçe çeviri metni için bkz: **Mehmet Bedii Kaya**/ **Furkan Güven Taştan**, "Veri Koruma Hukuku: Mevzuat ve İçtihat", 2016.

21 Numaralandırmalar ve renklendirmeler kanunun aslında olmayıp sonradan eklenmiştir.

data processors are responsible for setting up recording systems in compliance with standards determined by the Ministry and Personal Data Protection Council, manage the systems, provide security and privacy and also transfer electronic health records to central health data system" personal health data in internet is protected strictly.

IV. CONCLUSION

The internet is a developing area and this result in various questions of law on several issues. Due to the sensitive nature of the health field,it is worth to pay attention to this particular area.. Hereby, advertising and the protection of personal health data have been widely analysed as the most current issues in this area. Therefore, as a rule, advertising related to the healthcare field and such advertising especially on the internet or providing healthcare services on the internet are prohibited. Furthermore, as a rule, processing of personal health data on the internet shall be performed with explict consent of the data subject; and only in exceptional circumstances, the explict consent of the data subject may not be required. The reason why regulations in the healthcare field are adopted is the significance of public health and personal health data; and the fact that if breachedit may lead to serious injustice. In conlusion, healthcare on the internet is a developing area due to financial convenience and easy access; and it will not be surprising to observe possible changes or developments in the following days. ■

lık kayıtlarının merkezi sağlık veri sistemine aktarılmasından sorumludur." ifadeleri ile, kişisel sağlık verilerini internet ortamında sıkı bir koruma altına almaktadır.

IV. SONUÇ

İnternet, gelişen bir alan olarak karşımıza çıkmakta ve bu durum pek çok konuda hukuki sorunları doğurmaktadır. Hassas olması itibariyle sağlık alanı, ilgiye müstahak konulardan birisidir. Bu alanda, son zamanlarda en güncel konulardan olan reklam ve kişisel sağlık verilerinin korunması mevzuları geniş bir şekilde ele alındı. Buna göre, sağlık alanında reklam yapma ve hususiyetle bu reklamları internet ortamında yapma ya da internet ortamında sağlık hizmetleri sunumu, kural olarak yasaklanmaktadır. Bununla birlikte, kişisel sağlık verilerinin internet ortamında işlenmesi de, kural olarak ilgili kişinin açık rızasıyla yapılabilmekte ve bazı istisnai durumlarda ilgili kişinin açık rızasına gerek duyulmamaktadır. Sağlık alanında yapılan bütün bu düzenlemelerin nedeni, kamu sağlığı ve kişisel sağlık verilerinin oldukça önem arz etmesi ve de bunların ihlal edilmesi halinde ortaya çıkacak haksızlığın çok büyük olmasıdır. Nihayet, internet ortamında sağlık, getirdiği iktisadi rahatlık ve erişim kolaylığından dolayı gelişmekte olan bir alandır ve gelecek günlerde de olası değişiklik veya gelişmeleri görmek şaşırtıcı olmayacaktır. ■

BIBLIOGRAPHY KAYNAKÇA

Arslan Kaya, "Reklâmın Fikri Mülkiyet Hukuku İçindeki Yeri (Advertising Within the Scope of Intellectual Property Law)", Ömer Teoman'a 55. Yaş Günü Armağanı, Istanbul, 2002.

Ezgi Aygün, Sağlık Sektöründe Reklam, Ankara 2007.

Consumer Protection and Market Surveillance General Directorate Advertising Council, Council Members, http://tuketici.gtb.gov.tr/reklam-kurulu/kurul-uyeleri (Last access: 02.12.2016)

http://tuketici.gtb.gov.tr/reklam-kurulu/kurul-uyeleri (Last access:02.12.2016)

İsmail Ağırbaş/ **Gamze Bayın**/ **Yasemin Akbulut**, "Sağlık Sektöründe Verilen Reklam Cezalarının Sistematik Analizi (Systematical Analysis of Advertising Penalties in the Health Sector)", https://www.researchgate.net/publication/281741568 (Last access: 02.12.2016)

The official translation of Convention on the Protection of Individuals under the Automatic Processing of Personal Data to Turkish, http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2016/03/20160317-2.pdf (Last access: 04/12/2016).

Mehmet Bedii Kaya/ **Furkan Güven Taştan**, Veri Koruma Hukuku: Mevzuat ve İçtihat, 2016.

Arslan Kaya, "Reklâmın Fikri Mülkiyet Hukuku İçindeki Yeri, Ömer Teoman' 55. Yaş Günü Armağanı", İstanbul 2002.

Ezgi Aygün, Sağlık Sektöründe Reklam, Ankara 2007.

Tüketicinin Korunması ve Piyasa Gözetimi Genel Müdürlüğü Reklam Kurulu, Kurul Üyeleri (Son erişim:02.12.2016) http://tuketici.gtb.gov.tr/reklam-kurulu/kurul-uyeleri

http://tuketici.gtb.gov.tr/reklam-kurulu/kurul-uyeleri (Son erişim: 02.12.2016)

İsmail Ağırbaş/ **Gamze Bayın**/ **Yasemin Akbulut**, "Sağlık Sektöründe Verilen Reklam Cezalarının Sistematik Analizi", https://www.researchgate.net/publication/281741568 (Son erişim: 02.12.2016)

Kişisel Verilerin Otomatik İşleme Tabi Tutulmasında Bireylerin Korunması Sözleşmesi'nin Resmi Türkçe Çevirisi, http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2016/03/20160317-2.pdf (Son erişim: 04/12/2016).

Mehmet Bedii Kaya/ **Furkan Güven Taştan**, Veri Koruma Hukuku: Mevzuat ve İçtihat, 2016.